

جام جهانی ۲۰۲۶ همه رکوردها را می شکنند

بزرگ‌ترین و پربیننده‌ترین رویداد ورزشی تاریخ

گزارش یک

فرخ حسابی

روزنامه‌نگار

شمارش معکوس برای جام جهانی ۲۰۲۶ آغاز شده و همه نشانه‌ها حاکی از آن است که این دوره، بزرگ‌ترین و پربیننده‌ترین رویداد ورزشی تاریخ خواهد بود، رویدادی که نه تنها مرزهای فوتبال، بلکه مرزهای رسانه‌ای، اقتصادی و فرهنگی را جابه‌جا می‌کند. برگزاری مسابقات در سه کشور آمریکا، کانادا و مکزیک، افزایش بی‌سابقه تعداد تیم‌ها و رشد ستابان محبوبیت فوتبال در آمریکای شمالی، ترکیبی کم‌نظیر ساخته که بسیاری از مدیران فوتبال جهان آن را «رویدادی تاریخی» توصیف می‌کنند. جام جهانی، از گذشته تا امروز، بی‌رقیب‌ترین محصول ورزشی روی سیاره زمین بوده است. فینال ۲۰۲۲ بین آرژانتین و فرانسه، که با قهرمانی لیونل مسی همراه شد، ۱.۵ میلیارد بیننده را مجذوب خود کرد؛ رقمی حیرت‌انگیز که هیچ رویداد جهانی حتی المپیک به آن نزدیک نمی‌شود. تخمین فیفا نشان می‌دهد که مجموع مخاطبان آن دوره به حدود پنج میلیارد نفر رسید، یعنی بیش از نیمی از جمعیت کره زمین دست‌کم لحظه‌ای از مسابقات را تماشا کردند.

نسخه رکوردشکن

اما نسخه ۲۰۲۶ قرار است همه رکوردهای قبلی را در هم بشکند. گسترش رقابت‌ها

به ۴۸ تیم، برگزاری ۱۰۴ بازی در سه کشور و ایجاد پنجره‌های زمانی مطلوب برای تماشاگران آمریکایی، فاکتورهایی هستند که این تورنمنت را به پربیننده‌ترین نسخه تاریخ بدل می‌کنند. فوتبال در ایالات متحده، برخلاف دهه‌های گذشته، اکنون یکی از سریع‌ترین رشد‌های فرهنگی و رسانه‌ای را تجربه می‌کند. سرمایه‌گذاری کلان باشگاه‌ها، حضور ستاره‌های جهانی در لیگ MLS و موفقیت نیم‌های ملی پایه، همه و همه زمینه‌ای ساخته که فوتبال دیگر در آمریکا یک ورزش فرعی و نامحبوب نیست.

جیانی اینفانتینو، رئیس فیفا، تأکید دارد که «جام جهانی ۲۰۲۶ معادل ۱۰۴ سوپرپول در یک ماه خواهد بود». مقایسه‌ای که صرفاً یک اغراق تبلیغاتی نیست. سوپرپول معمولاً حدود ۱۲۰ تا ۱۳۰ میلیون بیننده دارد؛ اما فیفا پیش‌بینی می‌کند که مخاطبان این نسخه از جام جهانی به حدود شش میلیارد نفر برسند، عددی که اگر تحقق یابد، فاصله فوتبال با سایر ورزش‌ها را به سطحی بی‌سابقه می‌رساند. در سطح حضور تماشاگران نیز انتظار می‌رود، رکورد تاریخی جام جهانی ۱۹۹۴ در آمریکا، که همچنان پرازجام‌ترین تورنمنت تاریخ است، شکسته شود. فیفا برآورد کرده که بیش از ۵ میلیون نفر، از استادیوم‌های سه کشور میزبان دیدن خواهند کرد، رقمی که با توجه به زیرساخت‌های عظیم آمریکای شمالی دور از دسترس نیست.

نقطه عطف فوتبال

ستاره‌ها و چهره‌های مطرح فوتبال آمریکا نیز بر این باورند که جام جهانی ۲۰۲۶

نقطه عطفی برای فوتبال خواهد بود. لندون دانائوان، اسطوره تیم ملی آمریکا، این رویداد را بزرگ‌ترین رویداد ورزشی تاریخ بشر توصیف کرده و الکسی لاس نیز معتقد است وقتی همه چیز تمام شود، این تورنمنت در صدر همه رویدادهای تاریخ خواهد ایستاد. افزایش تعداد بازی‌ها در کنار شبکه‌های گسترده تلویزیونی و پلتفرم‌های استریم، یعنی میلیون‌ها ساعت محتوای فوتبالی برای ده‌ها کشور تولید خواهد شد. فرنچایزهای رسانه‌ای بزرگی مثل ESPN، FOX Sports، TSN و Televisa بیش از هر زمان دیگری خود را برای یک رویداد عظیم آماده می‌کنند، رویدادی که به دلیل پوشش گسترده و ساعت مناسب پخش، برای اولین بار، بسیاری از مردم قاره آمریکا می‌توانند تقریباً تمام مسابقات را در زمان استاندارد روزانه تماشا کنند.

مدل جدید

بر مبنای تمام این داده‌ها، تحلیلگران معتقدند که جام جهانی ۲۰۲۶ نه تنها رکورد مخاطبان جهانی را خواهد شکست، بلکه حتی می‌تواند مدل جدیدی از برگزاری تورنمنت‌های چندملیتی را شکل دهد. اگر این نسخه موفق باشد، راه برای میزبانی‌های چندکشوری در آینده کاملاً هموار می‌شود. جهان در آستانه تجربه‌ای بی‌سابقه قرار دارد؛ بزرگ‌ترین، گسترده‌ترین و پرتماشاگرترین جام جهانی تاریخ. تورنمنتی که می‌تواند نه فقط استانداردهای فوتبال، بلکه استانداردهای رسانه‌ای و فرهنگی جهان ورزش را بازنویسی کند.

قرعه‌کشی بزرگ‌ترین و گسترده‌ترین دوره تاریخ جام جهانی، جمعه در واشنگتن دی‌سی برگزار می‌شود، جایی که ۴۸ تیم در تابستان آینده برای فتح جامی که حالا در سه کشور آمریکا، کانادا و مکزیک برگزار می‌شود، صف‌آرایی خواهند کرد. از ۶۴ تیم حاضر در گوی‌ها، ۴۲ تیم تاکنون جواز حضور گرفته‌اند و ۲۲ تیم دیگر نیز در پلی‌آف‌های قاره‌ای و بین قاره‌ای ماه مارس برای شش سهمیه باقیمانده رقابت می‌کنند. در آستانه این رویداد، مجموعه‌ای از نکات جذاب، عجیب، تاریخی و کمتر شنیده شده از همه تیم‌های حاضر ارائه شده که تصویر متفاوتی از این دوره از جام جهانی فوتبال ارائه می‌دهد.

از رکوردداران تا شگفتی‌سازان

برزیل تنها تیمی است که در تمام دوره‌های جام جهانی حضور داشته و تاریخ جام با آن گره خورده است. آلمان نیز با میروسلاو کلوزه رکورددار گلزنی (۱۶ گل) این رقابت‌هاست، همه گل‌هایی که او زده، داخل محوطه جریمه بوده است.

در سوی دیگر، کشورهایی حضور دارند که داستان‌شان بیشتر از فوتبال، رنگ جغرافیا، تاریخ و فرهنگ دارد. برای مثال، کی‌پورد با جمعیت ۵۲۵ هزار نفری، بازیکنانی دارد که هر کدام در باشگاه‌های متفاوت و در چهارده کشور بازی می‌کنند؛ نمونه‌ای از جهانی شدن فوتبال. کوراسائو نیز رکورد دیگری دارد: کوچک‌ترین کشور تاریخ جام جهانی، هم از نظر جمعیت و هم اندازه سرزمین، که در ۲۰۲۶ برای نخستین بار روی صحنه جهانی ظاهر می‌شود.

اردن به‌عنوان یکی از شگفتی‌های این دوره، علاوه بر اولین حضورش، نکته فرهنگی مهمی را با خود دارد؛ با صعود اردن، هند به تنها کشوری تبدیل می‌شود که «یکی از عجایب هفت‌گانه جدید جهان» را دارد اما هرگز به جام جهانی نرسیده است.

استراتژی جدید فیفا در قرعه‌کشی متفاوت جام جهانی ۲۰۲۶

جدایی غول‌ها تا نیمه‌نهایی

فیفا برای نخستین بار در تاریخ جام جهانی تصمیم گرفته است چهار تیم برتر سیدبندی را تا مرحله نیمه‌نهایی از یکدیگر جدا نگه دارد، اقدامی کم‌سابقه که ساختار سنتی قرعه‌کشی را کاملاً دگرگون می‌کند و با هدف رقم‌زدن تقابل‌های بزرگ در مراحل پایانی انجام شده است.

جفت‌سازی کم‌سابقه قدرت‌ها

اسپانیا (سید ۱) و آرژانتین (سید ۲) به عنوان یک «جفت» قرار گرفته‌اند، یعنی به دو نیمه متفاوت جدول فرستاده می‌شوند.

فرانسه (سید ۳) و انگلیس (سید ۴) نیز به همین شکل جفت شده‌اند.

در نتیجه این تصمیم انگلیس تا نیمه‌نهایی با اسپانیا و آرژانتین روبه‌رو نمی‌شود و برخورد فرانسه با اسپانیا یا آرژانتین فقط در فینال ممکن خواهد بود.

این شرط البته زمانی عملی است که هر چهار تیم، صدرنشین گروه خود شوند.

این مدل جفت‌سازی با «Pairing» پیش‌تر در رقابت‌های تنیس و در فرمت جدید لیگ قهرمانان

جزئیات کوچک اما جذاب

روایت‌هایی مانند رکورد پُل نیلسن دانمارکی یا میانگین گل خارق‌العاده ۱.۳۷ در هر بازی، تاپیوندهای جغرافیایی مثل اینکه کوچک‌ترین کشور گلزن تاریخ جام جهانی، جامائیکا است. یا اینکه تروژ تنها تیمی است که برزیل هیچ وقت نتوانسته شکستش دهد. همه این جزئیات تصویری از جهانی‌ترین رویداد ورزشی دنیای سازند که فراتر از نتایج و جام‌هاست. جام جهانی ۲۰۲۶ با ابعاد جدید، میزبانی‌های متعدد و پراکندگی جغرافیایی وسیع‌تر از همیشه، قرار است نه فقط یک دوره مسابقات فوتبال، بلکه بازتابی از تاریخ، فرهنگ، سیاست، رویاها و عجایب ملت‌ها باشد. آمار و حقایق منتشر شده در این مطلب نشان می‌دهد که هر تیم، حتی کوچک‌ترین شان، بخشی از این داستان بزرگ است؛ داستانی که قرار است از تابستان آینده به اوج برسد. این مجموعه داده‌ها، بیش از آنکه پیش‌درآمد قرعه‌کشی باشد، یادآوری می‌کند که جام جهانی میراثی است با یک قرن قدمت اما با هزاران روایت فرعی و در نسخه ۲۰۲۶ قرار است بیش از هر زمان دیگر «جهانی» باشد.

روایت‌هایی از گذشته و حال

در این مجموعه آمار، تاریخ فوتبال بارها با واقعیت‌های بیرونی در هم تنیده می‌شود. مثلاً کلمبیا قرار بود میزبان جام ۱۹۸۶ باشد اما به دلیل بحران اقتصادی انصراف داد. میزبانی آن جام به مکزیک رسید و از دل آن یکی از رؤیایی‌ترین جام‌های تاریخ متولد شد. یا اروگوئه که تنها میزبان تاریخ است که کل بازی‌ها را فقط در یک شهر برگزار کرده است؛ مونته‌ویدئو در سال ۱۹۳۰. جالب این است که ازبکستان نیز اولین کشور «دو بار محصور در خشکی» است که به جام جهانی رسیده، کشوری که از هر طرف توسط کشورهای اطراف احاطه شده که خودشان هم محصور در خشکی هستند.

مورد عجیب ایرلند و سوئیس

جمهوری ایرلند تنها تیمی است که جایگاهش در مرحله گروهی با قرعه‌کشی تعیین شده، اتفاقی که فقط در سال ۱۹۹۰ رخ داد. سوئیس در سال ۲۰۰۶ رکوردی عجیب ساخت؛ تنها تیمی که بدون دریافت حتی یک گل حذف شد، در ضربات پنالتی برابر اوکراین.

رکورد طارمی

از ایران نیز یک رکورد جالب در میان این فهرست دیده می‌شود: دیرترین گل تاریخ جام جهانی در وقت قانونی توسط مهدی طارمی در دقیقه ۱۰۳ مقابل انگلیس در جام جهانی ۲۰۲۲.

از ناکامان تا موفقیت‌های لحظه‌ای

اسکاتلند رکورددار ناکامی است، تیمی که هشت بار به جام جهانی رسیده اما هیچ‌گاه از مرحله گروهی عبور نکرده است. سنگال نیز تنها تیمی است که با وجود امتیاز و تقاضا برابر، با قانون «بازی جوانمردانه» در ۲۰۱۸ حذف شد. نیوزیلند در جام ۲۰۱۰ ناکه‌ای جذاب داشت؛ تنها تیم بدون شکست تورنمنت بود، اما با سه تساوی حذف شد.

از تیم‌های خاص، نیوکالدونیا و سورینام هر کدام چهره‌ای متفاوت از فوتبال ارائه می‌دهند؛ در اولی تعداد طوطی‌ها از بازیکنان بیشتر است و در دومی تعداد آتش‌رها!

کره جنوبی، ابرقدرت آسیا

از آسیا، کره جنوبی با یازده دوره حضور پیاپی، طولانی‌ترین خط حضور یک تیم خارج از اروپا و آمریکای جنوبی را به نام دارد. ژاپن نیز یکی از دو میزبان اولین جام مشترک در تاریخ جام جهانی (۲۰۰۲) بود و اکنون دوباره شاهد برگزاری دومین جام جهانی مشترک است.

در قاره آمریکا، مکزیک با میزبانی ۲۰۲۶ رکوردی تاریخی خواهد ساخت؛ نخستین کشوری که سه بار میزبان جام جهانی شده است. ایالات متحده نیز، علاوه بر میزبانی گسترده، یک رکورد قدیمی دارد؛ اولین هت‌تریک تاریخ جام جهانی توسط برت پتتود در سال ۱۹۳۰.

تیم‌های سید ۱ همگی در جایگاه «۱» قرار خواهند گرفت.

محدودیت‌های قاره‌ای

هیچ گروهی نمی‌تواند بیش از یک تیم از یک کنفدراسیون داشته باشد، جز اروپا که ۱۶ سهمیه دارد و ناچاراً چهار گروه شامل دو تیم اروپایی خواهد بود. نکته‌ای که باید به آن توجه کرد، این است که هیچ تیمی نمی‌تواند همگروه اروپایی خود باشد، زیرا این امر با روحیه ورزشی و تقاضای تماشاگران در تضاد است.

۶ وضعیت پیچیده پلی‌آف‌ها

دو مسیر پلی‌آف، محدودیت‌های خاص دارند:

مسیر ۱ (نیو کالدونیا، جامائیکا، کنگو): نمی‌توانند در گروهی با تیم‌های کونکاکاف یا آفریقا قرار گیرند. **مسیر ۲** (بولیوی، سورینام، عراق): باید از آمریکای جنوبی، کونکاکاف و آسیا دور باشند.

جزئیات تقویم

با انجام قرعه‌کشی، تاریخ و ترتیب بازی‌ها مشخص می‌شود. اما ورزشگاه‌ها و ساعت بازی‌ها یک روز بعد، یعنی ۶ دسامبر اعلام خواهد شد.